

Maternale vermoë by kleinvee: Is seleksie sinvol?

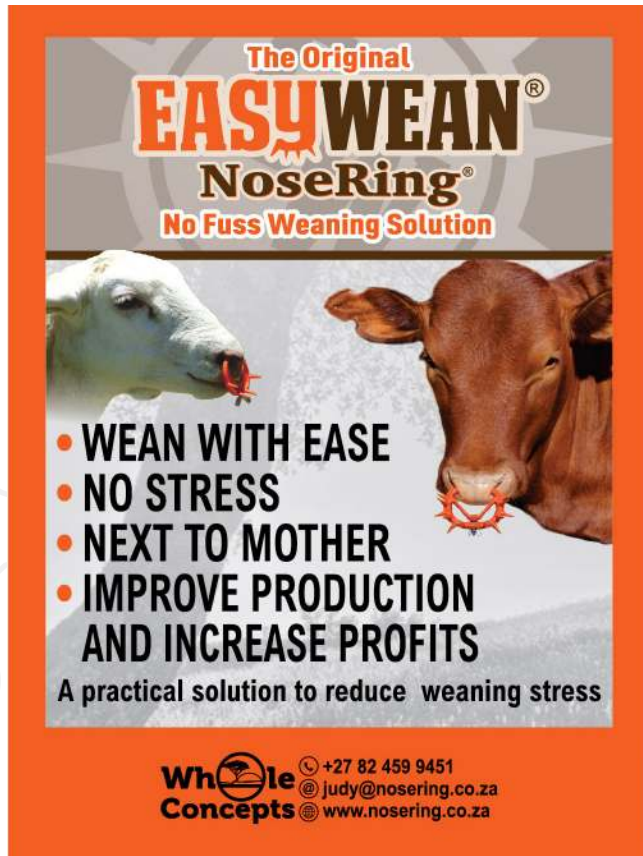
Deur dr Bernice Mostert

'n Jong lam se speengewig word beïnvloed deur sy eie genetiese potensiaal om te kan groei, die omgewing en bestuur waaraan hy of sy blootgestel word, en die moeder se vermoë om goed vir haar lammers te sorg. Vir die lam is die moeder se vermoë om haar lammers groot te maak 'n omgewingseffek op sy/haar groeitempo en kondisie.

Die grootste faktore in die goeie grootmaak van lammers, lê in die melk wat ooie tydens soging vir hul lammers beskikbaar het. Hierdie moederlike vermoë het 'n betekenisvolle genetiese onderbou, wat doeltreffend met seleksie verbeter kan word.

Meet van moederlike vermoë

Vir enige kudde, selfs waar ramme geteel word vir terminale kruisteling, is die vermoë van ramme om dogters met goeie maternale vermoë te teel, baie belangrik. Dit is omdat vervangingsooitjies geteel moet word vir die behoud en uitbreiding van kuddegroottes.

The Original
EASYWEAN[®]
NoseRing[®]
No Fuss Weaning Solution

- WEAN WITH EASE
- NO STRESS
- NEXT TO MOTHER
- IMPROVE PRODUCTION AND INCREASE PROFITS

A practical solution to reduce weaning stress

Whole Concepts +27 82 459 9451
 judy@nosering.co.za
 www.nosering.co.za

Maternale vermoë word gemeet deur elke ooi se lammers te vergelyk met die lammers van ander wat in dieselfde kontemporêre groep grootgemaak is en dus aan presies dieselfde omgewingstoestande blootgestel is. Hierdie inligting word ook gekoppel aan die prestasie van al die ooi se vroulike verwantes se lammers in die kontemporêre groepe waarin hulle lammers gespeen is. Alhoewel 'n ram nie self lammers grootmaak nie, dra hy hierdie maternale genetiese vermoë in sy eie genetiese kode oor na sy nageslag (dogters en seuns).

Wanneer 'n jong ram se maternale genetiese vermoë dus voorspel word, bly hierdie voorspelling op sy midouerwaarde (gemiddeld van sy vader en moeder se genetiese vermoë), totdat sy dogters lammers gespeen het. Sy direkte speenteelwaarde word bepaal uit die speeninligting van sy lammers (eerste generasie). Dit is dus 'n vergelyking van sy lammers se prestasie met dié van ander lammers wat in dieselfde kontemporêre groep gemeet is.

Op daardie stadium is daar egter nog nie veel ekstra inligting (behalwe die midouerwaarde) oor die gene wat so 'n ram vir maternale waarde besit nie. Op grond van sy dogters se prestasie om lammers te speen (dus tweede-generasie inligting) teenoor dié van die ander ooie wat lammers in dieselfde kontemporêre groep gespeen het, sal dan bepaal word of die ram 'n swakker of beter genetiese komplement as sy ouers se gemiddeld vir maternale vermoë ontvang het.

Praktiese voorbeelde

Hierdie genetiese vermoë en die voordeel daaraan verbonde, kan met 'n paar voorbeelde geïllustreer word. Dit wys hoe die genetiese meriete in twee kuddes verander het en die effek daarvan op werklike speengewigte. Hou in gedagte dat die ramme en ooie se nageslag in dieselfde kontemporêre groepe gespeen is en dat dieselfde vaders en moeders betrokke was (gemiddeld oor die speengroepe).

“Let’s cut to the chase”

Daar heers soms skeptisisme oor die Boran as ras in die kommersiële mark. Ons is hier om daardie persepsies uit te daag!

Ons onlangs suksesvolle kommersiële boere besoek wat die teendeel bewys.

Kyk na ons opwindende ‘Changing Perceptions’-reeks, waar ons die moeilike vrae aanspreek wat Boran-boere dikwels teëkom. Ons nooi alle veeboere uit om saam met ons op hierdie opwindende reis te gaan!

Jy mag verras wees deur die waardevolle insigte van hierdie boere, soos ons die Boran vanuit ‘n. opgeskerpte kommersiële perspektief aan jou bied.

Vandag, meer as ooit, staan ons met selfvertroue agter die Boran: ‘n veelsydige, lae-onderhouds bees wat sy plek in die kommersiële mark op meriete verdien!

CHANGING PERCEPTIONS REEKS

SCAN QR KODE OM DIE EPISODES TE KYK

#changingperceptions

SERVICE EXCELLENCE

At BKB we value the importance of trust. Trusting that the rains will return and that the land will produce for those who nurture it. Knowing that trust cannot be bought, but rather earned over time through our actions and our commitment to you, through the good times and bad. We take pride in the relationships we have built with generations of clients, each underpinned by integrity and bound through a look in the eye and the shake of a hand.

WWW.BKB.CO.ZA

To scan, download a free QR Code app

#SustainabilitySynergised

PEOPLE | PLANET | PROFIT

SERVICE EXCELLENCE | ENTREPRENEURSHIP | EARNINGS | EMPLOYEES | SUSTAINABILITY

#IntegrityIntegrated

Kudde 1 het aanvanklik bogemiddelde genetiese vlakke vir speen maternaal gehandhaaf, maar redelik drasties versleg en onder die rasgemiddeld gestabiliseer. Die ooie in hierdie kudde was in 2008 op die hoogste genetiese potensiaal vir speen maternaal. Die nageslag van hierdie ooie was gemiddeld +0,89 fenotipiese indekspunte bo die gemiddeld van hul kontemporêre groepe (die lammers beduidend swaarder), terwyl die ramme wat in 2008 gebore is, se nageslag 0,35 fenotipiese indekspunte onder die gemiddeld van hul kontemporêre groepe presteer het (ligter lammers).

Die vermoë van hierdie ooie om hul bogemiddelde genetiese maternale potensiaal te verwesenlik, het daartoe gelei dat hul nageslag beter as die kontemporêre groepsgemiddeldes presteer het. Dit het 'n ekstra voordeel gehad bo die nageslag van die 2008-gebore ramme, omdat hierdie

ramme se bogemiddelde genetiese vermoë vir speen maternaal eers in hulle dogters se speennageslag na vore sal kom.

Kyk ons egter in dieselfde kudde na die prestasies van nageslag van die 2020-gebore ooie, dan was hulle gemiddeld 0,44 fenotipiese indekspunte onder (ligter as) die gemiddeld van hul kontemporêre groepe.

Die 2020-gebore ramme se nageslag het 0,53 fenotipiese indekspunte bo die gemiddeld van hul kontemporêre groepe presteer. Die swak maternale genetiese vermoë wat deur hierdie ooie tot uiting kom, het dus hulle lammers benadeel en daartoe gelei dat hulle swakker as die kontemporêre groepsgemiddeld presteer het en baie swakker presteer het as die nageslag van die 2020-gebore ramme, waar die swakker maternale vermoë van die 2020-gebore lammers eers in hulle dogters se speenprestasie tot uiting sal kom.

Kudde 2 se genetiese vlakke vir speen maternaal was oor die algemeen bokant die rasgemiddeld. Die nageslag van die 2008-gebore ooie in hierdie kudde was 1,85 fenotipiese indekspunte bo (swaarder as) die gemiddeld van hulle kontemporêre groepe. Net so het die 2008-gebore ramme se nageslag 0,88 fenotipiese indekspunte bo die gemiddeld van hul kontemporêre groepe presteer. Hierdie goeie genetiese vermoë van die 2008-gebore ooie het dus hulle nageslag bevoordeel om bo die gemiddeld van hulle kontemporêre groepe te presteer. Die bykomende voordeel bo die nageslag van die 2008-gebore ramme, is dat die 2008-gebore ramme se maternale vermoë eers in die speenprestasie van hulle dogters uitgedruk word. Vir kudde 2 was die 2020-gebore ooie se

genetiese vlak vir speen maternaal hoër as dié van die 2008-gebore ooie. Hulle nageslag was 1,94 fenotipiese indekspunte bo die gemiddeld van hul kontemporêre groepe, terwyl die 2020-gebore ramme se nageslag 0,06 fenotipiese indekspunte onder die gemiddeld van hulle kontemporêre groepe presteer het. Hierdie ooie se hoë genetiese potensiaal vir speen maternaal het dus hulle nageslag verder bokant die fenotipiese gemiddeldes van hulle kontemporêre groepe teenoor met die 2008-gebore ooie se nageslag. Hulle het 'n sterk bykomende voordeel bo die nageslag van die 2020-gebore ramme gehad, omdat hierdie ooie hul genetiese potensiaal tot uiting kon laat kom. Die 2020-gebore ramme se genetiese vermoë vir speen maternaal het eers in hul dogters se prestasie sigbaar geword.

Slotsom

Dit is duidelik dat, met dieselfde hulpbronne, ooie met beter genetiese potensiaal vir maternale speengewig swaarder lammers sal grootmaak as ooie met laer genetiese potensiaal. Alhoewel ramme se teelwaardes vir speen maternaal langer vat om akkuraat voorspel te word, is dit altyd belangrik om seker te maak dat hulle geteel is uit ouerlyne

met 'n aanvaarbare genetiese vermoë vir speen maternaal.

Waak egter teen uitermatige hoë genetiese vlakke vir speen maternaal, aangesien te veel melk 'n vermorsing van energie vir die ooi sal teweegbring en die ooi langer sal neem om weer dragtig te word.

Vir meer inligting, stuur 'n e-pos aan bernice@studbook.co.za

Read all about it: Functional efficiency in small stock

Functional efficiency, the combination of structural soundness, adaptability, mobility, mothering ability, and reproductive capability, is as important as genetic merit for economically important, measurable traits. South African small-stock breeders' societies and decades of producer experience consistently reinforce this principle: Animals

must be able to work in real conditions and therefore must be structurally sound. In the February issue of Veeplaas and Stockfarm, Dr Japie van der Westhuizen discusses adapted sheep and goat breeds, and functional traits that allow for functional production. Click here for [Stockfarm February 2026](#) and here for [Veeplaas February 2026](#).

SA Stamboek op LandbouRadio en RSG Landbou

 LandbouRadio, 3 November & RSG Landbou, 6 November: Dr Bobbie van der Westhuizen gesels oor die opwindende ID Trax-toepassing. [Klik hier](#) om na die program te luister of [klik hier](#) om na die gesprek op RSG Landbou te luister.

 LandbouRadio, 11 November: Dr Helena Theron gesels oor inteling versus lynteling. [Luister hier](#) na die uitsending.

 LandbouRadio, 25 November & RSG Landbou, 11 Desember: Kobus Bester, voorsitter van die SA Stoettelersfederasie, gesels oor dié liggaam se doel en funksies. Luister [hier](#) of [hier](#) na die gesprek.

 LandbouRadio, 13 Januarie: Thalia Brameld gesels oor die Logix Elite-puntetoekenning vir melkbeeste. [Klik hier](#) om na die program te luister.